

FAIR TRADE

Een kerstboom is meer dan een kerstboom

ONDER DE KERSTBOOM KUN JE FAIR-tradecadeautjes leggen, zoals koffie, chocolade en ambachtelijke producten. Maar de kerstboom zelf, is die wel van eerlijke makelij? Marianne Bols is een Deense boomkweekster die met haar man Lars een bedrijfje in Nordmannsparren heeft opgezet: Bols Planteskole. De sparren zijn in Nederland erg in trek vanwege hun glimmende, groene naalden en hun langere levensduur. Toen het echtpaar Bols in 1989 op bezoek ging in wat nu Georgië is, de grootste leverancier van de zaden, was er een onaangename verrassing. De arbeiders die de zaden oogstten, werden slecht betaald, hadden nauwelijks rechten en klommen zonder enige veiligheidsuitrusting in de bomen om de kegels te plukken, soms tot wel dertig meter hoog.

Jarenlang ijverde Bols in haar een-tje voor betere omstandigheden, tot ze in 2007 het Bols Kerstboomfonds oprichtte om geld in te zamelen voor de arbeiders, hun families en hun gemeenschap. In samenwerking met Fair Trade Denemarken

stichtte ze een Fair Tree-keurmerk. Pas vorig jaar kwam er ruimere erkenning, toen Bols ging samenwerken met Teresa Owen van Fairwind, een winkel in Londen met geschenken afkomstig uit eerlijke handel. Owen voerde een reclamecampagne en verkocht de kerstbomen in haar winkel. Dat doet ze ook dit jaar weer. Ze kreeg zelfs steun van het Britse popidool Katie Melua, die in Georgië geboren is.

Denemarken is met een export van meer dan vijf miljoen stuks per jaar een van de grootste Europese producenten van de Nordmannspar. Bols Planteskole kweekt ook een aantal Nordmannsparren in Nederland, namelijk in Drenthe. Voor het eerst, zo vertelt Bols, zullen de bomen ook rechtstreeks worden verkocht op de boerderij (Kanaalweg 78, Smilde) volgens de methode 'uitkiezen en omhakken', in de weekenden van 11 en 18 december.

Bols verwacht dit jaar een stijging van de verkoop, omdat steeds meer mensen zich bewust zijn van het probleem, en omdat er ook nog een paar verkooppunten

bij komen. 'Vorig jaar hebben we vijfduizend fair trees verkocht in Denemarken en tweehonderd in Londen', zegt Bols. 'Voor elke boom die we verkopen, storten we geld in het fonds. Dit jaar hebben we mobiele gezondheidsdiensten opgezet voor de kinderen. Van de klanten heb ik alleen maar positieve reacties gekregen, maar het meest tevreden waren uiteraard de moeders in Georgië.' | **DIANE DANIEL**

KAUWGOM DOET ER TWINTIG JAAR OVER OM IN DE NATUUR AF TE BREKEN.

PRODUCT

Ecokauwgom die niet beklijft

TON VAN ROOIJEN EN RUUD

Engelse stonden eens in de file en verbaasden zich. 'We zagen alleen maar kauwgom kauwende mensen', zegt Van Rooijen. 'En als ze die kauwgom dan zat waren, spuugden ze hem uit.'

Moet je kijken hoe de straten eruitzien, zeiden de twee collega's tegen elkaar. Niet alleen schoonmakers hebben moeite met al die kauwompjes, maar ook de natuur: vanwege de chemische ingrediënten duurt het twintig jaar voor ze zijn afgebroken. En zo gingen ze op zoek naar een biologisch afbreekbare kauwgom. Bij kauwgomproducenten vroegen ze waarom ze die niet maakten. Echt bevredigend was het antwoord nooit. 'Het kwam erop neer dat mensen ecokauwgom als vrijbrief zouden zien om het nog eerder uit te spugen', zegt Van Rooijen. Een verdacht vaag antwoord, vond het duo, dat daarop besloot het dan maar zelf te doen.

Van Rooijen en Engelse stuitten vervolgens op een Amerikaanse

kauwgomproducent die zijn materiaal uit Midden-Amerika haalt. Van de sapodilla-boom, om precies te zijn. Al eeuwenlang wordt van de sappen van deze boom naar Indiaans recept een biologisch afbreekbare kauwgom gemaakt die wordt gemaakt uit natuurlijke grondstoffen, zoals rijstsiroop. Het is een kauwgom die volgens Van Rooijen en Engelse dezelfde kauweigenschappen heeft als gewone kauwgom en net zo lekker smaakt. De Nederlanders voegden daar nog een aantal verantwoorde dimensies aan toe. Zo wordt hun Ecouwgom verpakt in biologisch afbreekbaar materiaal en gaat een deel van de winst naar een goed doel.

De Ecouwgom slaat aan, zelfs al vóór de verkoop: in september waren ze een van de prijswinnaars van Duurzame Dinsdag, een jaarlijkse bijeenkomst waar de overheid de meest duurzame initiatieven en ideeën uit de samenleving verzamelt. Het product is sinds eind oktober verkrijgbaar op www.ecouwgom.nl en in een aantal natuurvoedingszaken. Over de toekomst heeft Van Rooijen geen twijfel: 'Over drie jaar is de Ecouwgom in iedere Nederlandse supermarkt te vinden.' | **MARIANNE LAMERS**